

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, týkající se žaloby na ochranu proti nečinnosti žalovaného, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2021, č. j. 11 A 56/2021 – 10

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhá ochrany proti nečinnosti žalované, kterou spatřuje v tom, že dosud nebylo rozhodnuto o jeho žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Žalobce v řízení před městským soudem požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Městský soud v záhlaví označeným usnesením žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce zamítl. Dospěl k závěru, že žalobce sice splňuje

podmínku spočívající v nedostatku finančních prostředků, avšak v jeho případě jsou zároveň dány zvláštní okolnosti, pro které je namístě osvobození od soudních poplatků žalobci nepřiznat. Žalobce vede značné množství soudních sporů obdobného charakteru, které jsou projevem jeho zvýšeného zájmu o veřejné záležitosti a nijak se nedotýkají jeho životní sféry. Městský soud uzavřel, že žalobce je plně oprávněn takové spory vést, avšak v takovém případě je na místě, aby nesl náklady s nimi spojené.

II. Kasační stížnost

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost. Odůvodnění usnesení stěžovatel jako osoba se zdravotním postižením nacházející se ve výkonu trestu odnětí svobody považuje za diskriminační. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud po zrušení napadeného usnesení přikázal věc k projednání a rozhodnutí jinému senátu městského soudu. Stěžovatel současně kasační stížnost spojil s žádostí o osvobození od soudních poplatků.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[5] K otázce zaplacení soudního poplatku za podanou kasační stížnost konstatuje, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí městského soudu, s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí, nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Vzhledem k tomu, že nyní napadené usnesení je právě takovým procesním usnesením, jímž se řízení o žalobě před krajským (zde městským) soudem nekončí, stěžovateli povinnost zaplatit soudní poplatek nevznikla, a Nejvyšší správní tudíž o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti samostatně nerozhodoval.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud předesílá, že o kasačních stížnostech téhož stěžovatele v obdobných věcech již opakovaně rozhodoval, a to např. v rozsudcích ze dne 13. 9. 2019, č. j. 1 As 275/2019 - 13, ze dne 17. 5. 2021, č. j. 3 As 109/2021 - 15, ze dne 20. 5. 2021, č. j. 4 As 114/2021 - 21, ze dne 28. 5. 2021, č. j. 5 As 112/2021 - 19, a ze dne 15. 7. 2021, č. j. 6 As 147/2021 - 17, přičemž ani v nyní posuzované věci neshledal důvod se od dříve vyslovených závěrů odchýlit.

[8] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*

pokračování

[9] Městský soud v odůvodnění napadeného usnesení přiléhavě odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, z něž vyplývá, že „i když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastnickovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímě, účastnickova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastnickým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí)“.

[10] V posuzované věci se stěžovatel podanou žalobou domáhá ochrany proti nečinnosti žalované ve věci žádosti o poskytnutí informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím, a to ve vztahu k činnosti organizační jednotky žalované, v níž se stěžovatel nenachází (ani netvrdí, že by mu hrozilo přemístění do tohoto vězeňského zařízení).

[11] Nejvyšší správní soud souhlasí s učiněným hodnocením městského soudu. Ze stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků neplyne, že by požadované informace o činnosti příslušné organizační složky žalované měly jakýkoli vztah k podstatným okolnostem jeho života, ani v kasační stížnosti stěžovatel nic takového neuvedl. Nejvyššímu správnímu soudu je nadto z jeho rozhodovací činnosti známo, že stěžovatel rozeslal žádosti o poskytnutí informací různého druhu takřka do všech vězeňských zařízení a že s žalovanou vede množství „sporů“ týkajících se poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, které posléze pokračují před soudy (jen Nejvyšší správní soud eviduje téměř 300 řízení o kasačních stížnostech stěžovatele).

[12] Tato soudní řízení má stěžovatel jistě plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit. Není ovšem důvod, aby náklady na vedení těchto soudních sporů nesl namísto stěžovatele stát formou osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím osobám s nízkými příjmy vést bezplatně řízení podle libosti. Jeho úkolem je zajistit, aby osobám, které nemají dostatek prostředků a u nichž je namíste, aby soudní řízení vedly (neboť se jedná o věci skutečně se dotýkající jejich životních okolností), nebránil nedostatek prostředků v účinné soudní ochraně. Takovou povahu nyní vedené řízení nemá. Postupem městského soudu nedošlo k nepřipustnému zásahu do stěžovatelova ústavního práva na přístup k soudu či práva na informace. Jelikož stěžovatel „vrší“ správní a soudní řízení (například tím, že stále dokola napadá procesní rozhodnutí soudů či postup správních orgánů, přestože v právně totožných věcech stěžovatele již byl pravomocně vysloven závazný názor Nejvyššího správního soudu), aniž důsledně váží důvodnost svého postupu, je na místě, aby stěžovatel vedl soudní řízení s vědomím úhrady nákladů soudního řízení, včetně soudního poplatku (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2012, č. j. 6 As 14/2012 - 11, nebo rozsudek ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22). Městský soud tudíž nepochybil, dospěl-li v projednávaném případě k závěru, že s ohledem na povahu sporu je namíste stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznat.

[13] Jelikož stěžovatel nesplnil podmínky pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu městský soud ani ustanovit zástupce pro řízení (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné.

[14] K návrhu stěžovatele na přikázání věci jinému senátu městského soudu Nejvyšší správní soud předně uvádí, že soudní řád správní (na rozdíl od občanského soudního řádu) v § 9 umožňuje přikázání věci toliko jinému soudu, nikoli jinému soudci, potažmo jinému senátu téhož soudu. Z povahy věci proto Nejvyšší správní soud k tomuto návrhu přistoupil jako ke kasačnímu důvodu podřaditelnému pod § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tj. tvrzené zmatečnosti soudního řízení spočívající v tom, že v něm pro podjatost rozhodovali vyloučení soudci. Podle § 8 odst. 1 věty třetí s. ř. s. však nemohou být důvodem k vyloučení soudce okolnosti, které spočívají v jeho postupu v řízení v konkrétní věci. Ve vztahu k nyní tvrzenému důvodu, pro který by měli být podle stěžovatele vyloučeni soudci jedenáctého senátu městského soudu, lze přiměřeně odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2003, č. j. Nao 25/2003 - 47, podle kterého *„důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci nejsou podle § 8 odst. 1 s. ř. s. okolnosti spočívající v postupu soudu podle § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s., který vedl k zamítnutí žalobcovy žádosti o osvobození od soudních poplatků s odůvodněním, že žaloba zjevně nemůže být úspěšná, a to ani v případě, že by takové rozhodnutí nebylo věcně správné“*. Obdobně není důvodem pro vyloučení soudce ani postup soudu podle § 36 odst. 3 s. ř. s., který vede k zamítnutí žalobcovy (zde stěžovatelovy) žádosti o osvobození od soudních poplatků s ohledem na povahu vedeného sporu.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel (žalobce), který nebyl ve věci úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšné žalované žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Proto jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. srpna 2021

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu